

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

2.1. Kontoret for europapolitik og internationale relationer

6. november 2008

FVM 601

SAMLENOTAT

Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 28. november 2008

1. Forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 om finansieringen af den fælles landbrugspolitik og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen), for så vidt angår fødevarefordeling til de dårligst stillede i Fællesskabet

- *Politisk drøftelse*

KOM (2008) 563

Side 2

2. Rådskonklusioner vedrørende fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2013

- *Vedtagelse*

KOM-dokument foreligger ikke

Side 5

NOTAT OM RÅDSMØDE (LANDBRUG OG FISKERI)

den 28. november 2008

- Forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 om finansieringen af den fælles landbrugspolitik og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen), for så vidt angår fødevarerfordeling til de dårligst stillede i Fællesskabet**
KOM (2008) 563

*Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 20. oktober 2008.
Ændringer er markeret i marginen.*

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ændring af ordningen om fødevarerfordeling til de dårligst stillede i Fællesskabet. Medlemsstaterne skal fremover kunne iværksætte 3-årige programmer med henblik på fordeling blandt de dårligst stillede af fødevarer, som primært stammer fra interventionslagre og alternativt ved markedsopkøb. Forslaget om intensivering af fødevarerprogrammet skal ifølge Kommissionen imødegå et voksende fødevarerbehov hos de socialt dårligst stillede som følge af stigende fødevarerpriser især i de nye medlemsstater samt en betydelig reduktion i interventionslagrene de senere år.

Baggrund

Kommissionen har den 17. september 2008 fremlagt forslag til ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 om finansieringen af den fælles landbrugspolitik og Rådets forordning (EF) nr. 1234/2007 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter og om særlige bestemmelser for visse landbrugsprodukter (fusionsmarkedsordningen), for så vidt angår fødevarerfordeling til de dårligst stillede i Fællesskabet. Forslaget er modtaget i dansk sprogversion den 25. september 2008.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEF artikel 37, og kan vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter høring af Europa-Parlamentet.

Rådets Juridiske Tjeneste har efterfølgende afgivet en udtalelse om forslagens hjemmel, hvor det anføres, at TEF artikel 37 umiddelbart ikke er den korrekte hjemmel, og at hjemlen alternativt bør være TEF artikel 308.

Forslaget forventes sat på dagsordenen for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. november 2008 med henblik på drøftelse.

Nærhedsprincippet

Forslaget er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Formålet med forslaget er at ændre og udvide den eksisterende ordning med fødevarefordeling til de dårligst stillede i Fællesskabet (fødevareprogrammet) til permanent at omfatte markedsopkøb. Herved kan medlemsstaterne fortsat sikre forsyningen af fødevarer til socialt udsatte, såfremt der ikke findes tilstrækkelige interventionslagre. Baggrunden for forslaget skal dels ses i lyset af de stigende fødevarepriser i EU det seneste år, dels i behovet for at finde andre kilder til fødevareprogrammet, idet EU's interventionslagre er ved at være udtømte, samt at der sikres en større valgfrihed og dermed bedre ernæringsbalance i de fødevarer, der indgår i programmet.

Fødevareprogrammet, hvis oprindelige formål var at uddele af EU's overskudsproduktion af fødevarer, har hidtil været baseret på EU's overskudslagre og alene midlertidige markedsopkøb, hvor der ikke fandtes passende interventionslagre. Kommissionen anfører, at programmet har medvirket til at stabilisere markedet samt sikre forbrugerne fødevarer til rimelige priser. En række markedsorienterede reformer af den fælles landbrugspolitik har sammen med fordelagtige producentpriser imidlertid betydet, at EU's interventionslagre er reduceret betydeligt de seneste år. Således stammer nu alene omkring 10 % af fødevarerne fra interventionslagrene, mens omkring 90 % af fødevarerne opnås gennem opkøb fra markedet ifølge Kommissionen.

Kommissionen har på denne baggrund foreslået en ændring af forordningen, således, at det i højere grad bliver muligt at anvende budgetmidler til direkte markedsopkøb.

Forslaget vil gøre det muligt for de enkelte medlemslande at redefinere fødevareprogrammets fokus på en ernæringsmæssig korrekt sammensætning af fødevarehjælpen frem for, som hidtil, at være baseret på interventionslagrenes produkter. Med den foreslåede ændring vil medlemsstaterne endvidere kunne sikre en bedre langtidsplanlægning af fødevarehjælpen via en 3-årig plan for fødevareprogrammets aktiviteter.

Medlemsstaterne skal i øvrigt basere deres støtteanmodninger på nationale fødevareprogrammer, som gør det muligt at få en klarere og tydeligere prioritering i fødevarehjælpen til de dårligst stillede. Nationale fødevareprogrammer, vil desuden gå forud for de EU-medfinansierede programmer.

Forslaget introducerer national medfinansiering af fødevareprogrammet. Gennem en ændring af Rådets forordning (EF) nr. 1290/2005 om finansieringen af den fælles landbrugspolitik, indsættes der et maksimumbeløb for EU's medfinansiering, så denne maksimalt udgør 75 % af udgifterne til fødevareprogrammet og 85 % i samhørighedslandene for perioden 2010-2012. I programperioden 2013-2015 vil medfinansieringssatsen blive reduceret til henholdsvis 50 % og 75 %. Det reviderede fødevareprogram skal træde i kraft den 1. januar 2010.

Kommissionen foreslår en fast rapporterings- og kontrolpligt i forhold til anvendelsen af midlerne. Således skal medlemsstater, der deltager i ordningen, sende Kommissionen en årlig rapport om gennemførelsen af ordningen samt holde Kommissionen opdateret om ændringer, der har konsekvenser for gennemførelsen af programmerne. Kommissionen forpligter sig til at fremsende en rap-

port om udmøntningen af ordningen til Europa-Parlamentet og Rådet i senest den 31. december 2012.

Udtalelser

Europa-Parlamentet udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget indeholder meget generelle retningslinjer om udformningen af de fremtidige fødevareprogrammer.

Konsekvenser for EU-budgettet

Kommissionen finansierer mellem henholdsvis 75 % og 85 % af udgifterne til det udvidede fødevareprogram de første tre år (2010-2012) og derefter 50 % og 75 % (2013-2015). Som udgangspunkt skal medlemsstaterne finansiere det resterende beløb.

Det eksisterende budget til fødevareprogrammet for 2008 på ca. 307 mio. € (2,3 mia. kr.) er i anden sammenhæng foreslået forhøjet til 500 mio. € for 2009.

Statsfinansielle konsekvenser

Forslaget indebærer, at medlemslandene skal medfinansiere tiltag inden for fødevareprogrammet. Kun i det tilfælde at Danmark anvender fødevareprogrammet, vil der være statsfinansielle konsekvenser forbundet med forslaget, udover udgifterne til EU's budget, jf. ovenfor.

Høring

Landbrugsraadet oplyste på møde i §2-udvalget (landbrug) den 10. september 2008 og den 15. oktober 2008, at Landbrugsraadet kan acceptere Kommissionens forslag, særligt hvis varerne købes til markedspris og derfor ikke virker markedsforstyrrende. Fødevarehjælp blev dog ikke anset som er en naturlig del af landbrugspolitikken.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Danmark arbejder aktivt for at markedsorientere og liberalisere den fælles landbrugspolitik i EU. I den forbindelse har den af Fællesskabet førte markedspolitik resulteret i, at de tidligere meget store interventionslagre er reduceret betragteligt. I lyset heraf vil fødevareprogrammet ikke som tidligere have en markedspolitisk berettigelse i form af nedbringelse af EU's overskudslagre.

Regeringen kan ikke støtte forslaget, da opkøb af fødevarer vil være en indirekte landbrugsstøtte. Udlevering af fødevarer til socialt dårligt stillede personer kan ses som en uhensigtsmæssig sammenblanding af socialpolitik og landbrugspolitik.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Forslaget blev præsenteret på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28.-29. september 2008. Det må forventes, at der kan opnås et kvalificeret flertal for forslaget i Rådet.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 20. oktober 2008. Der blev endvidere oversendt samlenotat om forslaget til Folketingets Europaudvalg den 16. oktober 2008 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 27.-28. oktober 2008.

Det forventede forslag har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 25. september 2008 forud for Rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 28.-29. september 2008, jf. samlenotat oversendt den 11. september 2008.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.

2. Rådskonklusioner vedrørende fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2013 KOM-dokument foreligger ikke

Nyt notat.

Resumé

Formandskabet forventes at fremlægge udkast til rådskonklusioner vedrørende fremtidens fælles landbrugspolitik efter 2013 med henblik på vedtagelse på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. november 2008. Der er endnu ikke fremlagt et udkast til rådskonklusioner.

Baggrund

Formandskabet forventes at fremlægge udkast til rådskonklusioner vedrørende den fremtidige fælles landbrugspolitik efter 2013.

Rådskonklusionerne forventes vedtaget på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. november 2008. Der er endnu ikke fremlagt et udkast til rådskonklusioner.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om rådskonklusioner.

Formål og indhold

Formandskabet forventes at fremlægge udkast til rådskonklusioner vedrørende den fremtidige fælles landbrugspolitik efter 2013. Til inspiration for drøftelserne har formandskabet den 22. oktober 2008 fremsendt sine observationer fra det uformelle rådsmøde (landbrug) i Annecy i september 2008.

Der henvises til en række globale udfordringer, som er blevet påpeget af flere medlemslande. Disse udfordringer vil påvirke men også give nye muligheder for europæisk landbrugsproduktion på længere sigt, såsom faldende, men fortsat høje omkostninger for energi og råvarer, stigende miljømæssige krav til produktionen samt prisstabilitet.

Det fremhæves samtidig nødvendigheden af at sikre en øget global landbrugsproduktion i fremtiden, med henvisning til et stigende fødevarebehov som væksten i verdens samlede befolkning vil medføre. Det skønnes at verdens befolkning vil være på 9 milliarder mennesker inden 2050.

Det påpeges endvidere, at man bør sikre sammenhæng mellem tilgangen til disse globale udfordringer og for den europæiske landbrugsmodel (socialt og miljømæssigt).

Der lægges op til, at EU's landbrugsproduktion i fremtiden skal sikre fødevareforsyningen i EU, under hensyntagen til stigende miljøkrav og opretholdelse af aktiviteter i landdistrikterne. Den fremtidige fælles landbrugspolitik skal derfor sikre, at europæisk landbrug i fremtiden kan producere flere og bedre produkter, og at produktionen kan finde sted i alle dele af fællesskabet.

Der fremhæves et ønske om at bevare diversitet i europæisk landbrug. I forhold til den stigende internationale konkurrence understreges det, at EU ikke opgiver europæiske normer og høje standarder for fødevareproduktionen, men anerkender disse standards betydning for konkurrenceevnen. Der bør tages højde for dette i EU's interne politikker, såvel som i EU's aftaler med tredjelande.

Det anses endvidere for nødvendigt, at den fremtidige fælles landbrugspolitik bør tilskynde flere landmænd til gennem innovation at anvende produktionsteknikker, der i fremtiden vil forene produktivitet og respekt for miljømæssige og samfundsmæssige krav. Det fremhæves, at flere medlemslande har henvist til sammenhængen mellem den fælles landbrugspolitik og målene i Lissabonstrategien.

Det bemærkes desuden, at den en række medlemslande har udtrykt ønske om at udjævne støtteniveauet mellem landene.

Det påpeges, at der ønskes en fælles EU-politik, der er tilstrækkeligt ambitiøs til at imødegå de globale udfordringer.

Udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke afgive udtalelse om rådskonklusionerne.

Konsekvenser

De eventuelle rådskonklusioner har i sig selv ingen lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser. En senere udmøntning af de eventuelle rådskonklusioner kan muligvis have statsfinansielle effekter. En vedtagelse af eventuelle rådskonklusioner skønnes ikke i sig selv at berøre beskyttelsesniveauet.

Høring

Landbrugsraadet henviste på møde i §2-udvalget (landbrug) den 3. november 2008 til Landbrugsraadets vedtagne politik på området af 23. juni 2008, som fremhæver ønsket om en fremtidig fælles landbrugspolitik, der fremmer en konkurrencedygtig og markedsorienteret sektor både på europæisk og på globalt plan. Landbrugsraadet fremhæver, at den fælles landbrugspolitik bør fremme en land-

brugsproduktion, der er økonomisk bæredygtig, som udviser respekt for dyrevelfærd, miljøet og bidrager til opretholdelse af landområderne, som karakteriserer de forskellige europæiske lande.

Den fælles landbrugspolitik bør bl.a. fremme en udvikling, der er åben overfor nye teknologier; videnskabeligt baserede fælles regler for dyrevelfærd, forbrugerne bør tilbydes fødevarer af en høj kvalitet, samt hensyn til natur og miljø. Den fælles finansiering bør fastholdes, og konkurrenceforvridende national landbrugsstøtte bør forhindres. Landbrugspolitikken bør gradvist forenkles.

Landbrugsraadet støtter en reduktion af den direkte støtte efter 2013, gennem en ensartet procentuel reduktion over en længere periode, samtidig med, at dansk landbrug nationalt sikres konkurrencedygtige rammevilkår. En række af de nuværende markedsstabiliserende instrumenter bør fastholdes som et sikkerhedsnet. En del af støtten bør kompensere landmænd for at levere konkrete ydelser inden for natur, miljø og landskabspleje, samt opretholdelse af standarder, der er højere end, hvad der gælder internationalt. Desuden bør støtten omlægges til at støtte forskning, udvikling og innovation.

Hvad angår det internationale perspektiv fremhæver Landbrugsraadet bl.a., at den fælles landbrugspolitik skal spille en væsentlig rolle i forhold til håndteringen af de udfordringer, som det globale samfund har i relation til klima- og energiområdet, og den globale fødevarerforsyning. Landbrugsraadet finder det ligeledes væsentligt, at der er samklang mellem fælles landbrugspolitik og udviklingen i det globale handelspolitiske system hvad angår standarder. Desuden finder Landbrugsraadet, at der bør bygges videre på de tiltag, der vedrører fjernelse af toldbarrierer i forhold til ulande.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Formandskabets forslag til rådskonklusioner om retningslinjer for den fremtidige fælles landbrugspolitik bør ses i sammenhæng med den igangværende drøftelse af midtvejsevalueringen af EU's budget, som har fokus rettet mod tiden efter 2013. Det er dansk holdning, at landbrugsbudgettets fremtid bør indgå som en del af de samlede forhandlinger om de næste finansielle perspektiver og ikke præjudiceres i eventuelle rådskonklusioner.

Regeringen henholder sig endvidere til regeringsgrundlaget "Mulighedernes samfund" fra november 2007, sit høringssvar af 15. april 2008 i forbindelse med midtvejsevalueringen af EU's budget vedrørende den fælles landbrugspolitik samt regeringens strategi af 30. maj 2008, (B75) for afvikling af EU's landbrugsstøtte.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

De danske synspunkter kan til en vis grad forventes støttet fra de mere reformpositive lande om end de eventuelle rådskonklusioner næppe tillægges væsentlig betydning for den fremtidige udformning af den fælles landbrugspolitik. De mere reformtilbageholdende medlemslande fremhæver derimod fødevarerforsyningssikkerhed på EU-niveau og på globalt plan som en af den fælles landbrugspolitik primære udfordringer. Der argumenteres fra flere sider for, at man først bør fastlægge de politiske målsætninger, før man fastlægger budgettets størrelse. De reformtilbageholdende lande fremfører ligeledes positive udmeldinger om, at de nye udfordringer, såsom klima og miljøkrav mv., imø-

degås gennem en styrkelse af søjle II aktiviteter. En række lande understreger dog, at finansieringen af denne styrkede søjle II ikke skal findes i søjle I, men skal bestå af nye budgetmidler.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.